

Tollevika, Alta kommune, Finnmark fylke

Gjenlegging av Gressbakkentuft id 151003

Janne Oppvang og Erik Kjellman med bidrag fra Keth Lind

Lokalitet: Tollevika
Id.nr.: 151003
Kulturminnetype: Gressbakkentuft
Undersøkelsesår: 2019

Tiltakshaver: Riksantikvaren

Kommune: Alta
Fylke: Finnmark
Gnr/bnr: 27/1 og 27/568
Koordinater: Sone 33 N7784500/E814830

Feltleder: Janne Oppvang og Erik Kjellman
Prosjektansvarlig: Keth Lind
Rapport: Tollevika – gjenlegging av Gressbakkentuft
Rapport levert: 29.10.2019

Prosjektnr.: A49342
Ephorte: 2018/2798
Aksesjonsnr.: 2019/70
Gjenstandsbase: Ts15913

Sammendrag

Gressbakkentuft innenfor id 151003 ble arkeologisk undersøkt i 2006 i forbindelse med reguleringsplan for boligbygging i Tollevika. I 2007 ble kulturminneområdet hvor tufta ligger avsatt til spesialområde /kulturminneområde (SFB). Tufta ble liggende tildekket med plast, veiduk og treverk til juni 2019, da Norges arktiske universitetsmuseum ryddet opp i området og gjenla masser både i tufta og i et nærliggende område innenfor kulturminnelokaliteten.

Det ble gjort gjenstandsfunn under oppryddingsarbeidet; knakkestein, to fiskesøkker og en stor plattformkjerne. Gjenstandene har fått Ts15913.

Saken

I forbindelse med reguleringsplan for boligbygging i Tollevika, Alta kommune (fig 1 og 2), ble id 151003 Gressbakkentuft, gravd ut i 2006 av Norges arktiske universitetsmuseum (tidligere Tromsø Museum, heretter kalt UM). I 2007 ble området hvor den utgravde tufta ligger avsatt til spesialområde/kulturminneområde (SFB).

Alta kommune, Finnmark fylkeskommune og UM befarte området i august 2017. Tufta og området rundt fremstod i 2017 som svært skjemmende i et ellers naturskjønt område. Etter endt arkeologisk undersøkelse i 2006 ble tufta dekket med plast, veiduk, treverk og søppel (fig 3). Dette forsterket skjemmingen. I utgravningsbudsjettet fra 2006 var det ikke medregnet gjenlegging av tufta og opprydding i området.

Tufta ligger naturskjønt til ikke langt fra Komsa, som er områdefredet (vedtaksfredet etter KML §19). Altas befolkning og tilreisende passerer ofte utgravningsområdet for å komme ned til sjøen (fig 1).

02.07.2018 søkte Norges arktiske universitet Riksantikvaren om midler til opprydding og gjenlegging av tufta. Riksantikvaren bevilget midler i brev av 07.08.2018 med vilkår om at arbeidet skulle gjennomføres i løpet av 2018, og rapport innleveres senest innen 1. desember 2018.. På grunn av svært ugunstige værforhold utover høsten var det ikke mulig for UM å få arbeidet gjennomført i 2018, og foretok derfor opprydding og gjenlegging 3. og 4. juni 2019. På telefon ga Riksantikvaren oss tillatelse til å utsette arbeidet til vår/tidlig sommer 2019.

Norges arktiske universitetsmuseum gjennomførte oppryddings- og gjenleggingsarbeidet 3.-4. juni 2019.

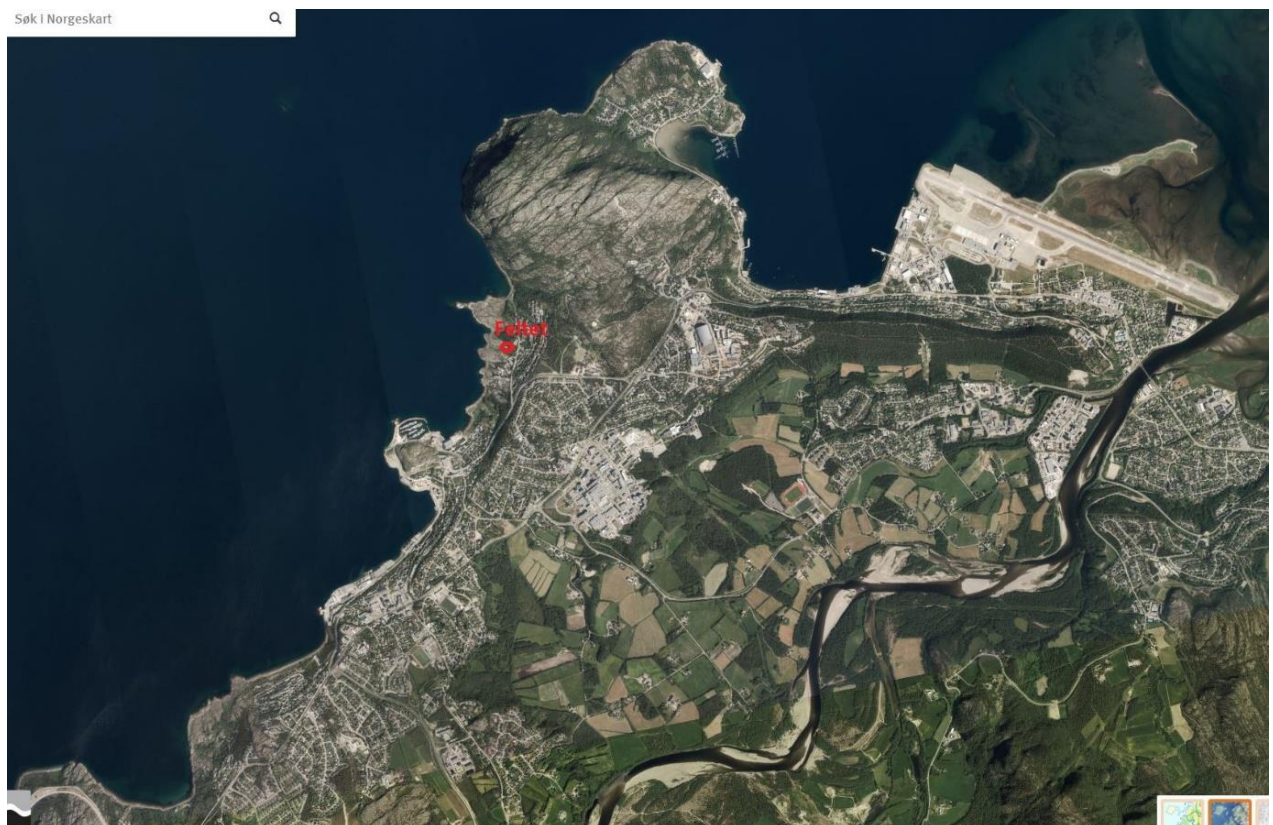

Fig 1 Gressbakkentuft id 151003 i Tollevika ligger ved Altafjorden, drøyt 3 km fra Bossekopp. Kart: orgeskart.no

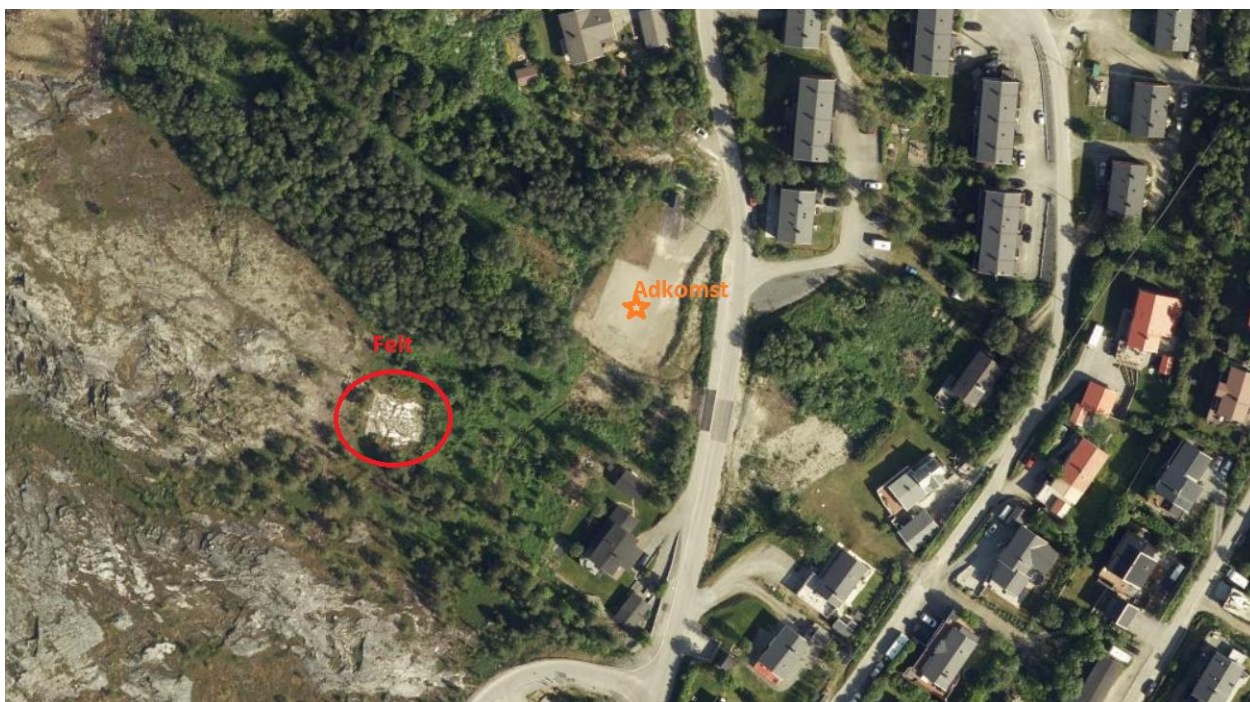

Fig 2 Felt Gressbakkentuft id 151003 før opprydding og gjenlegging. Kart: Norgeskart.no

Fig 3 Id 151003 Gressbakkentuft august 2018. Foto: Keth Lind, Norges arktiske universitetsmuseum 2018.

Fig 4 Id 151003 før opprydding og gjenlegging i 2019. Foto: Erik Kjellman, Norges arktiske universitetsmuseum 2019.

Opprydding

3.-4. juni 2019 gjennomførte UM oppryddings- og gjenleggingsarbeid id 151003 i Tollevika, Alta kommune.

Store mengder plast, veiduk, treverk og søppel ble fjernet fra tufteområdet og kjørt bort (fig 3, 4 og 5).

Haugene av kokstein som var samlet på berget ovenfor id 151003 ble, etter at plast, veiduk, treverk og søppel var fjernet fra tufta, lagt tilbake i tufta (fig 6 og 7).

Fig 5 Opprydding i 2019 for fjerning av plast, veiduk, treverk og søppel id 151003. Foto: Erik Kjellman, Norges arktiske universitetsmuseum 2019

Fig 6 Koksteinshauger samlet sammen på berget overfor id 151003. Foto: Erik Kjellman, Norges arktiske universitetsmuseum 2019

Fig 7 Berget med koksteinshaugene ryddet. Steiene lagt tilbake i tuft id 151003. Foto: Erik Kjellman, Norges arktiske universitetsmuseum 2019.

Gjenlegging av id 151003 og område innenfor kulturminnelokaliteten

Den gressbevokste haugen av masser fra solding ble fjernet og massene doset ut over id 151003 (fig 11 og 12). I tillegg ble masser fra soldehaugen også benyttet til opprydding i et område i tilknytning til tufta innenfor kulturminnelokaliteten i retning parkeringsplass og Tollevikveien (fig 8, 9 og 10).

Fig 8 Gjengrodd haug av masser fra solding av id 151003. Foto: Erik Kjellman, Norges arktiske universitetsmuseum 2019

Fig 9 Soldehaugen er fjernet. Foto: Erik Kjellman, Norges arktiske universitetsmuseum 2019

Fig 10 Området hvor soldehaugen lå og strekningen mot veien. Foto: Erik Kjellman, Norges arktiske universitetsmuseum 2019

Fig 11 Tuft id 151003 etter endt opprydding og tilbakeføring av masser fra soldehaugen. Foto: Erik Kjellman, Norges arktiske universitetsmuseum 2019

Fig 12 Tuft id 151003 og omkringliggende område mot Tollevikveien etter endt opprydding og tilbakeføring av masser fra soldehaugen. Foto: Erik Kjellman, Norges arktiske universitetsmuseum 2019

Gjenstandsfunn i id 151003

I forbindelse med opprydding av plast, veiduk, treverk og søppel i tufta ble det gjort funn av en knakkestein, to fiskesøkker og en stor plattformkjerne. Funnene ble tatt inn til Norges arktiske universitetsmuseum og gitt Ts15913 (fig 13 og 14).

Fig 13 Ts15913, knakkestein og to fiskesøkker funnet under oppryddingsarbeidet inne i id 151003. Foto: Erik Kjellman, Norges arktiske universitetsmuseum 2019

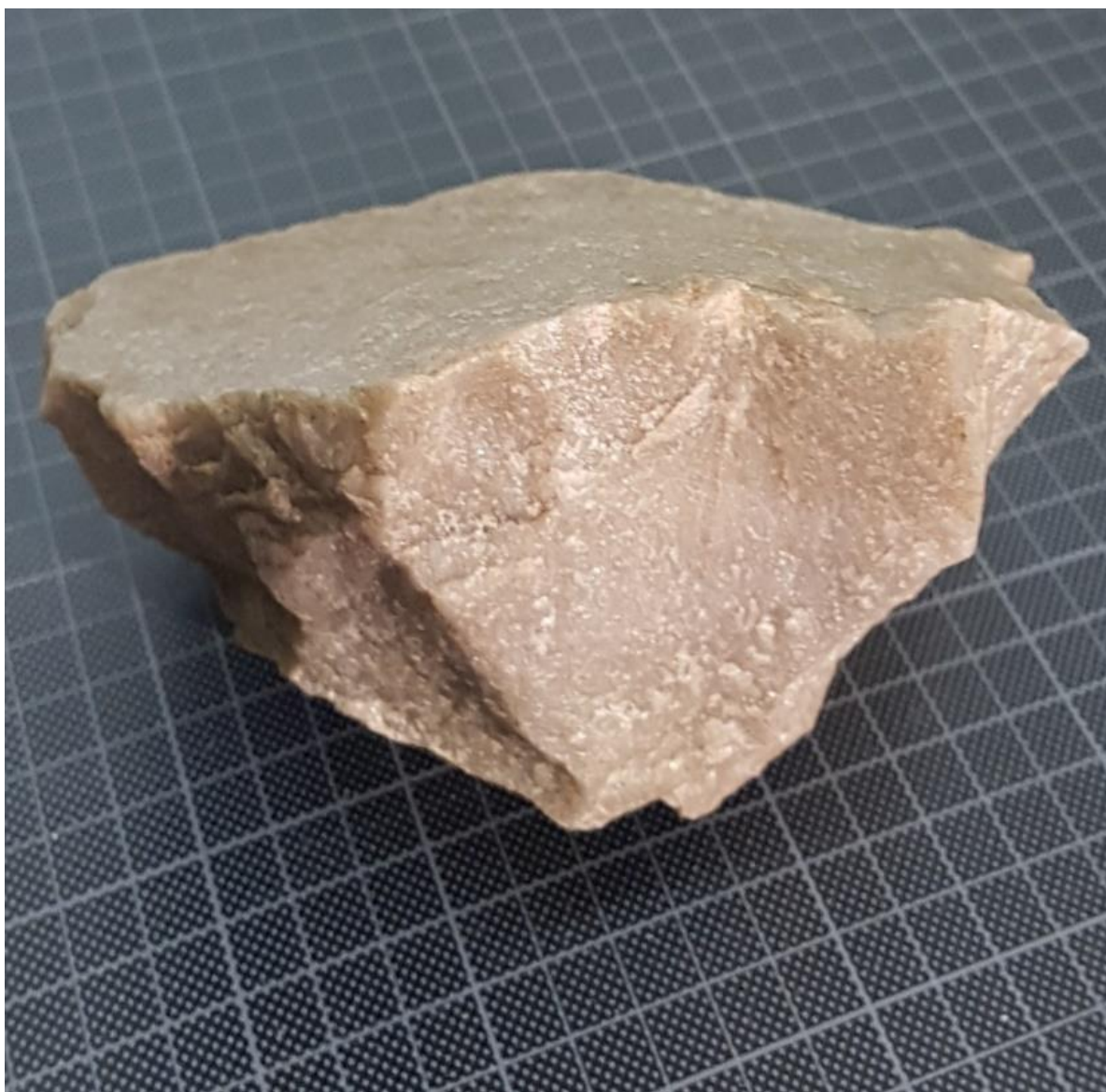

Fig 14 Ts15913, stor plattformkjerne funnet under opprydding inne i id 151003: Foto: Keth Lind, Norges arktiske universitetsmuseum 2019

Tilsåing

Opprinnelig ble det bestemt at gjenleggingsområdet skulle tilsåes. Det ble imidlertid gjort en ny vurdering med hensyn til tilsåing før opprydding og gjenlegging ble gjennomført i 2019. Norges arktiske universitetsmuseum har ved tidligere prosjekter, hvor tilsåing har vært vurdert, blitt anbefalt av bl.a. Bioforsk, at tilsåing på et kulturminneområde kan være uheldig. Grunnen til det er at ny type vegetasjon vil stikke seg ut i forhold til omkringliggende vegetasjon. Dette gjelder både i lyngmark og i gressbevokste områder. Kulturminnelokaliteten i Tollevika ligger i et delvis gress- og lyngbevokst område. Vi valgte å ikke tilså gjenleggingsområdet med gressfrø, og heller la den omkringliggende og stedbundne vegetasjonen få etablere seg. Erfaringsmessig vil dette ikke ta veldig lang tid, og kulturminnelokaliteten vil dermed ikke skille seg ut i forhold til det omkringliggende området med stedbunden vegetasjon (fig 15).

Fig 15 Ferdig oppryddet område med tilbakeførte masser fra soldehaugen ned mot Tollevikveien. Foto: Erik Kjellman, Norges arktiske universitetsmuseum 2019